

Transformácia dokončená len de jure...

Začiatkom augusta usporiadala spoločnosť LawFarm Okružly stôl na tému: Treba dokončiť transformáciu? Za spoločný stôl usadli významní predstavitelia poľnohospodárskej obce. Diskutovali, kam sa posunul proces transformácie za dvadsať rokov od jeho počiatku a čo je ešte potrebné dokončiť.

Od počiatku transformácie uplynulo dvadsať rokov. Je tento proces ukončený?

Marian Záhumenský:

„Transformácia je na Slovensku ukončená de jure. De facto ale nespĺňa svoje ciele v mnohých podnikoch. A tak ako vznikla skrivosť v 50-tych rokoch pri združstevňovaní, keď ľudia prišli o majetky, tak vzniklo veľa skri-

opätovne nadobúda kapitálovú účasť v družstve. To znamená nemôžeme hovoriť, že transformácia z tohto uhla pohľadu je dokončená.“

Zoltán Strcuľa:

„Ja si myslím, že nie je dokončená a treba ju dokončiť. A nielen transformáciu. Treba vyjasniť aj vzťahy na majetku. To jest poľnohospodárske podniky, dvory a pozemky pod budovami. Je to stále vo vzduchu a myslím si, že tieto veci by sa mali konečne vyjasniť.“

Ivan Oravec:

„Transformáciu netreba dokončovať, pretože je dokončená. Kto konal v intencích zákonov, nemá čo dotransformovať. Dovoľte ešte jednu poznámku – chcem zdôrazniť, že družstvá neboli odštátnené, lebo štátne nikdy neboli, aj keď ich

Marian Záhumenský, poslanec NRSR.

si pojmy, definície a stanoviská v jednotlivých družstvách. Transformácia družstiev podľa zákona 42 bola dokončená. Len treba následne urobiť kroky, aby bolo všetko vyjasnené a dané do právneho štatusu, aby nikto nemohol družstvo napadnúť, že niekto pochybil.“

Prečo nedošlo k naplneniu cieľa transformácie?

Marian Záhumenský:

„V prvom rade preto, že nevyjasnila jasné rozhodovacie právomoci. Jeden člen – jeden hlas ubíja rozvoj družstva. Kým veľký vlastníci chcú rozvoj družstva a zachovať ho pre budúce generácie tak malý vlastníci chcú radšej vyplatiť prémie. Transformácia umožnila vytvoriť dve kategórie vlastníkov. Na Slovensku je veľa podnikov, ktoré umožnili vlastníkom, aby sa stali členmi družstva. Ale existuje aj veľká skupina družstiev, ktorá im to neumožnila.“

Daniel J. Kratky:

„Transformácia tu bola okrem iného preto, aby družstvá prispôbili svoj právny stav, v tom čase novoprijatému Obchodnému zákonu. Ten bol – ak to zjednoduším – prijatý na to, aby umožnil prechod od socialistického ku kapitalistickému hospodáreniu. Avšak pre kapitalistický model hospodárenia je nevyhnutnou súčasťou aj angažovaný vlastník. Ten je nielen kompetentný rozhodovať, ale je aj angažovaný v tom zmysle, že sa stará o svoje vlastníctvo. A preto súhlasím, že transformácia z pohľadu vlastníckeho dokončená nebola. Vo väčšine družstiev, ktoré prirodzene prešli transformáciou a nerobili nejaké ďalšie vlastnícke zmeny, je množstvo členov, ktorí nie sú vlastnícky angažovaní a

nepocitujú družstvo, ako svoje vlastníctvo.“

Cieľom transformácie je usporiadanie vlastníckych vzťahov a od toho sa odvíjajúce rozhodovacie právomoci. Podarilo sa vám tento cieľ naplniť?

Vladimír Volečko:

„Nemám obavy priznať sa, ani pred členmi predstavenstva, že mám rozhodujúci hlas v družstve. Naše družstvo má 157 členov, z nich 128 členov má po jednom hlase, 29 členov má viac ako základný členský vklad a teda má aj viac ako jeden hlas, 5 – členi chcú rozvoj družstva a zachovať ho pre budúce generácie tak malý vlastníci chcú radšej vyplatiť prémie. Transformácia umožnila vytvoriť dve kategórie vlastníkov. Na Slovensku je veľa podnikov, ktoré umožnili vlastníkom, aby sa stali členmi družstva. Ale existuje aj veľká skupina družstiev, ktorá im to neumožnila.“

Jozef Urminský:

„Naším cieľom nebolo, aby predseda s ekonómom ovládali družstvo. Naším cieľom bolo, aby sa vydefinovala v tom procese transformácie skupina členov, ktorí veria firme, ktorí vidia budúcnosť vo firme, a investovali do svojho majetkového posielenia.“

Ivan Oravec:

„Máme cez 300 členov a jednu právnickú osobu. Tá nevstúpila finančne do družstva preto, že sme potrebovali peniaze. Ale aby sme si zabezpečili v najhorších časoch určitú majoritu v rozhodovaní. Nikto z fyzických osôb nemá viac ako 4 percentá a mne ako predsedovi to vyhovuje. Obvyčajne, keď sú šiesti vlastníci a dvaja sa nepohodnú, potom sú problémy aj s firmou aj s vyplácaním.“

Zoltán Strcuľa:

„Naše PD je taktiež transformované. My sme 30 % DPL skupili a umorili. Družstvo viem, ale nie som ten, ktorý by ho ovládal. DPL nemám od koho kúpiť, pretože ich ľudia nechcú predať. Družstvu DPL

predajú, ale členovi individuálne veru nie.“

V ostatnom období sa otvoril trh s DPL, čo vyvolalo u mnohých paniku a nervozitu. Je opodstatnená?

Marian Záhumenský:

„Vôbec neviem, prečo sa rozčuľujeme nad tým, že príde investor a ponúkne nie desať percent nominálnej hodnoty ale tridsať percent, alebo nie tridsať percent, ale 50 %. Veď to je generovanie ceny podielu na trhu. Ak niekomu stojí za to, aby ponúkol za podiel 100 percent nominálnej hodnoty, tak ten vlastník to iba privíta. On chce svoj podiel zhodnotiť čo najlepšie. Je to teda úplne normálna vec na trhu. Ak niekto príde a ponúkne reálnemu vlastníkovi reálne peniaze v akejkoľvek výške, je to generovanie ceny

„To, že sa vytvoril trh s DPL vnímam ako normálny vývoj. Obchodovanie s DPL je úplne normálna vec. To, že sú dnes subjekty, ktoré masívne investujú do DPL, nakupujú ich a sú zrejme úspešné, to je len dôsledkom viacerých faktorov. To znamená, že DPL vydali družstvá, ktoré ich nemali čo vydávať, že nejestvoval trh, ktorý by predaj a nákup organizoval a že ľudia nevedia, čo majú a nevedia, akú má DPL hodnotu. Preto ich predávajú.“

Ivan Oravec:

„Ja sa nebránim tomu, že sa trh otvoril. Ľudia si uvedomili, aspoň u nás, že sme im ponúkali viac, ako to vygeneroval trh. Je to naozaj vec držiteľov DPL.“

S DPL úzko súvisí vstup strategického investora do PD. Neobávate sa tohto mo-

Ivan Oravec - predseda PD DEVIO Nové Sady.

mentu? **Zoltán Strcuľa:** „Nebojíme sa vstupu strategického investora, ak máme silné družstvo. A vstup investora ho posilní. Veľa manažmentov sa bojí a ani mladých ľudí medzi seba nepriberajú. Obávajú sa o svoj post. Myslím si však, že ten manažér, ktorý sa bojí obklopiť rozumnými mladými ľuďmi, nie je dobrým manažérom.“

Daniel J. Kratky:

„To, že sa vytvoril trh s DPL vnímam ako prirodzený vývoj. Obchodovanie s DPL je úplne normálna vec. To, že sú dnes subjekty, ktoré masívne investujú do DPL, nakupujú ich a sú zrejme úspešné, to je len dôsledkom viacerých faktorov. Napríklad aj toho, že cenné papiere ako DPL vydali družstvá, ktoré ich nemali čo vydávať, že nejestvoval trh, ktorý by predaj a nákup generoval, a že ľudia nevedia, čo majú a nevedia, akú má DPL hodnotu. Preto ich predávajú.“

KRISTÝNA ŠMEHYLOVÁ

Daniel J. Kratky – expert na družstevné právo spoločnosti LawFarm.

vodlivosti pri transformácii. Mám obavy, že nie je ani možné skrivosť nejakým spôsobom napraviť. Transformácia síce prebehla, ale nenaplnila svoj cieľ, ktorý mala – na základe jasných vlastníckych vzťahov mali byť dané jasné rozhodovacie právomoci a tak by podniky smerovali rýchlejšie k reštrukturalizácii a k lepšiemu ekonomickému naplneniu podstatného cieľa. Myslím si, že toto je kameň úrazu.“

Daniel J. Kratky:

„V zásade mne pojem „transformácia“ nie je úplne jasný. Pokiaľ bolo cieľom zákona odštátnenie, vo význame vyčlenenia majetku družstiev z vplyvu štátneho dirigizmu, tak potom bol transformačný zákon možnou cestou, ktorou sa to podarilo dosiahnuť. Ale toto môžem tvrdiť len do doby, pokiaľ FNM nezačal nadobúdať DPL. Pretože koleso sa začalo ako keby točiť opačným smerom. Štát

hospodárenie štát kádrou politikou čiastočne ovplyvňoval. Družstvá zakladali skutočne jeho, väčšinou už nežijúci, členovia, ktorí časť svojho súkromného majetku do družstva aj reálne odovzdali.“

Jozef Urminský:

„Transformácia je poslednou právnou normou z roku 2005 dokončená. Boli stanovené jasné pravidlá hry. Skôr by som povedal, že treba usporiadať – upevniť v transformovaných PD určité vlastnícke vzťahy. Ak treba niečo urobiť, tak reštrukturalizovať poľnohospodárske firmy pokiaľ sa týka majetkových vzťahov.“

Vladimír Volečko:

„Chcel by som najprv definovať význam pojmu „transformácia“. Existujú rôzne odpovede. Naplniť literu zákona je jedna vec. To sme všetci boli povinní urobiť a aj sme urobili. Ale myslím si, že treba urobiť poriadok v transformácii družstiev. Vyjasniť

Jozef Urminský - predseda PPD Prašice so sídlom v Jacovciach.

Zoltán Strcuľa - predseda PD Važec.

Vladimír Volečko - predseda RD Turá Lúka.